

מדינת ישראל רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

החלטת הוועדה להטלת עיצום כספי מכוח חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000
מיום 26.3.23
בעניינה של מ.ר.מ. אקספרס, ח.פ. 514381516

1. המפרה לכאורה:

מ.ר.מ. אקספרס בע"מ, ח.פ. 514381516 (להלן בהתאמה – **המפרה לכאורה** או **החברה**).
באמצעות משרד עו"ד גיליאן חדאד (להלן – **ב"כ החברה**).

2. חברי הוועדה:

מר עמית גל, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (בפועל) – יו"ר הוועדה
גבי עילית אוסטרוביץ לוי, ראש הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור – חברת הוועדה
מר אסף נחמני, מנהל חטיבת השקעות ורישוי – חבר הוועדה

3. תיאור הנסיבות:

המפרה לכאורה היא חברה שמספקת שירותי ניהול שיקים ומתן הלוואות. ביום 7.12.2016 נערכה בחברה ביקורת של רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן – **הרשות**), שנועדה לבחון את עמידתה בחובות מכוח חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן – **החוק**) וצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של נותני שירותי מטבע למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ד-2014 (להלן – **הצו**).

ממצאי הביקורת הם לתקופה שבין יום 1.4.2015 ועד ליום 7.12.2016. ביום 7.3.2019 נשלחה לחברה טיוטת דוח הביקורת, אליה נדרשה להעביר תגובתה עד ליום 11.4.2019. בעקבות מספר בקשות ארכה שביקש ב"כ החברה, ניתנה לחברה ארכה להגשת תגובה לדוח הביקורת וביום 11.7.2019 העבירה החברה את תגובתה. ביום 10.8.22 שלחה הרשות לחברה את דוח הביקורת בצירוף הודעה על בקשה להטלת עיצום כספי וזימון לדיון בוועדה להטלת עיצום כספי ליום 21.9.22. ב"כ החברה ביקש לדחות את מועד הדיון בוועדה ובקשתו התקבלה. ביום 26.3.23 התכנסה הוועדה להטלת עיצום כספי בנוכחות מר הלון עזיזי ובא כוחו באמצעים מקוונים (לבקשתם).

4. עיקרי ממצאי הביקורת:

להלן ריכוז ההפרות של החוק והצו שביצעה החברה, כפי שעלו מדוח הביקורת:

(א) **היעדר דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון על פעולות רגילות לפי סעיף 8(א) לצו:**

1) 1,639 עסקאות בסכום של לפחות 50,000 ₪ החייבות בדיווח בסכום כולל של 271,202,745 ₪ אשר לא דווחו לרשות לאיסור הלבנת הון.

מדינת ישראל

רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

(2) 10 עסקאות בסכום שבין 5,000 ₪ לבין 50,000 ₪ בהן מעורבת מדינה או טריטוריה המנויות בתוספת הראשונה לצו, החייבות בדיווח בסכום כולל של 359,956 ₪ אשר לא דווחו לרשות לאיסור הלבנת הון.

סה"כ היקף הפרות לפי סעיף 8(א) לצו עולה לכדי 1,649 עסקאות בסכום כולל של 271,562,701 ₪.

(ב) **היעדר דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון על פעולות הנחזות להיות בלתי רגילות בהתאם לסעיף 8(ב) לצו :**

(1) עסקאות בסף דיווח :

41 עסקאות ניכיון בסכום כולל של 2,025,441 ₪ שבוצעו בסכומים שבין 49,000 ₪ ל-50,000 ₪ הנחזות להיות בלתי רגילות, אשר לא דווחו לרשות לאיסור הלבנת הון.

(2) פיצול עסקאות שנרשמו במהלך יום אחד :

- 41 מקרים בסכום כולל של 2,610,446 ₪ אשר פוצלו ל-84 עסקאות כאשר כל העסקאות מתחת לסף הדיווח.

- 27 מקרים בסכום כולל של 2,840,692 ₪ אשר פוצלו ל-58 עסקאות כאשר לפחות אחת מהעסקאות מתחת לסף הדיווח.

(3) פיצול עסקאות שנרשמו במהלך מספר ימים עוקבים :

- נמצאו 63 מקרים בסכום כולל של 4,833,272 ₪ אשר פוצלו ל-154 עסקאות כאשר כל העסקאות מתחת לסף הדיווח.

- נמצאו 46 מקרים בסכום כולל של 6,392,699 ₪ אשר פוצלו ל-132 עסקאות כאשר לפחות אחת מהעסקאות מתחת לסף הדיווח.

(4) רישום עסקאות המערבות המחאות שמקורן באותו חשבון בנק באופן מפוצל בין לקוחות שונים במהלך אותו יום עסקים :

נמצאו 30 מקרים בסכום כולל של 2,846,259 ₪ שפוצלו לכאורה ל-64 עסקאות.

(5) עסקאות בהן נראה כי מבקש השירות אינו מקבל השירות :

- ממצאים ללקוח א': הלקוח [REDACTED] ביצע 112 עסקאות בסכום כולל של 4,409,093 ₪.

- ממצאים ללקוח ב': הלקוח [REDACTED] ביצע 70 עסקאות בסכום כולל של 3,999,960 ₪.

- ממצאים ללקוח ג': הלקוח [REDACTED] ביצע 54 עסקאות בסכום כולל של 2,993,613 ₪.

סה"כ נמצאו 236 עסקאות בסכום כולל של 11,402,666 ₪.

סה"כ הפרות לפי סעיף 8(ב) לצו עולה לכדי 769 עסקאות בהיקף של 32,357,475 ₪.

מדינת ישראל

רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

- (ג) **הפרת חובת הרישום והדיווח על פרטי זיהוי בהתאם לסעיף 3(א) לצו:**
בבדיקת עסקאות בסכום הגבוה מ-25,000 ₪ שבוצעו עד לתאריך 1.1.2017, אותרו עסקאות החסרות לפחות אחד הפרטים הנדרשים, על פי הפירוט הבא:
- עסקאות ללא רישום כתובת מלאה: 639 עסקאות ניכיון בסכום כולל של 22,018,397 ₪.
 - סה"כ הפרות לפי סעיף 3(א) לצו עולה לכדי 639 עסקאות בהיקף של 22,018,397 ₪.
- (ד) **הכללת פרטי דיווח בדיווח לפי סעיף 8 לצו, בהתאם לסעיף 9 לצו:**
בבדיקת העסקאות החייבות בדיווח, אותרו עסקאות החסרות לפחות אחד הפרטים הנדרשים, על פי הפירוט הבא:
- עסקאות ללא מספר זהות: 8 עסקאות ניכיון בסכום כולל של 544,378 ₪.
 - עסקאות ללא תאריך לידה: 75 עסקאות ניכיון בסכום כולל של 8,432,311 ₪.
 - עסקאות ללא מין: 5 עסקאות ניכיון בסכום כולל של 328,693 ₪.
 - עסקאות ללא כתובת מלאה: 1,542 עסקאות ניכיון בסכום כולל של 295,175,833 ₪.
 - עסקאות ללא מספר טלפון תקין: 1,222 עסקאות ניכיון בסכום כולל של 160,446,066 ₪.
 - סה"כ הפרות לפי סעיף 9(3) לצו עולה לכדי 2,852 עסקאות בסכום כולל של 464,927,281 ₪.

5. תמצית טענות החברה:

כאמור לעיל ביום 11.7.2019 העבירה החברה את תגובתה לדוח הביקורת. בדיון שקיימה הוועדה ביום 26.03.2023 הוסיפו ושטחו מר הלון עזיז ובא כוחה של החברה את טענותיהם בעל-פה.
להלן תמצית הטענות:

(א) בהתייחס לממצאים שבסעיף 4(א) לעיל, בא כוח החברה טען כי נוצר פער בעניין הדיווח בעקבות תקלה טכנית שאינה בשליטת החברה וכתוצאה מכך הדיווח לא עבר לרשות לאיסור הלבנת הון ונראה שדווח במשרדי החברה.

בנוסף לאמור, החברה טענה כי פעלה במטרה לדווח על עסקאות אלו בשנית ביום 7.7.2019 וכי כל הליקויים שעלו מטיטוט דו"ח הביקורת תוקנו והדיווחים החסרים נשלחו אל הרשות לאיסור הלבנת הון. עוד ביקשה להדגיש החברה כי חלק מהדיווחים המתקנים נשלחו לרשות לאיסור הלבנת הון כבר ביום 30.3.2017 בטרם נפתחה הביקורת.

(ב) בהתייחס לממצאים שבסעיף 4(ב)(1) לעיל בעניין עסקאות בסף הדיווח, העלתה החברה טענות בנוגע לעסקאות כדוגמת: "הצ'ק מצד ג' הוא מחברה מוכרת וקיימת סבירות נמוכה לתיאום בין הלקוח למושך מאחר שהמושך הוא חברה המנוהלת ביסודיות. כאשר הלקוח הביא עסקאות שמחייבות דיווח ודווחו, ולכן לא עלה חשד"; "העסקה מורכבת ממספר שיקים ולכן הסבירות נמוכה שיתקיים תיאום בין הלקוח לבין כל שאר המושכים. ללקוח היו עסקאות שחייבות בדיווח מאחר שעברו את הסף ודווחו כנדרש"; "הצ'ק מחברה שמוכרת ומתנהלת בצורה סדירה ולכן סיכוי נמוך לשיתוף פעולה"; "הלקוח ביצע בעבר מספר עסקאות החייבות בדיווח שדווחו ולכן לא עלה חשד. החברה צד ג' מוכרת היטב

מדינת ישראל

רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

ומנוהלת ביסודיות. סבירות נמוכה לשיתוף פעולה בין שני הצדדים"; "הלקוח מוכר כסוחר והעסקה מורכבת ממספר שיקים ולכן הסבירות נמוכה לשיתוף פעולה בין הלקוח והמושכים".

(ג) בהתייחס לממצאים שבסעיף 4(ב)(2) לעיל בעניין פיצול עסקאות שנרשמו במהלך יום אחד כאשר כל העסקאות מתחת לסף הדיווח, העלתה החברה טענות בנוגע לעסקאות כדוגמת: "מדובר במקרה בו הלקוח הינה חברה בעלת מספר לקוחות גדול, אשר העיסוק שלה הוא עם מספר לקוחות במקביל. לאחר פירעון הסכום מהעסקה הראשונה, ומשהתברר שסכום הנטו שקיבל לידי אינו מספיק לצרכיו, הלקוח ביקש לבצע את העסקה השנייה"; "הלקוח הינו חברה מוכרת. לאחר שביצע את העסקה הראשונה וראה שסכום הנטו אינו מספיק לצרכיו, ביקש לבצע עסקה נוספת"; "הלקוח הוא חברה מוכרת. לבקשת הלקוח בוצעה עסקה נוספת לאחר סיום העסקה הראשונה". בהתייחס לממצאים בעניין פיצול עסקאות שנרשמו במהלך יום אחד כאשר אחת העסקאות מתחת לסף הדיווח, העלתה החברה טענות בנוגע לעסקאות, כדוגמת: "הלקוח מוכר כסוחר שמתעסק עם מספר רב של לקוחות. לאחר ביצוע העסקה הראשונה ביקש לבצע את העסקה השנייה מאחר שהסכום שקיבל אינו מתאים לצרכיו"; "הלקוח מוכר כסוחר שמקבל שיקים מדי יום בצורה שוטפת. הלקוח ביצע את העסקה וחזר כעבור שעה בבקשה לבצע את העסקה השנייה עבור שיק שקיבל".

(ד) בהתייחס לממצאים שבסעיף 4(ב)(3) לעיל בעניין פיצול עסקאות שנרשמו במהלך ימים עוקבים לאותו לקוח, כאשר כל העסקאות מתחת לסף הדיווח, העלתה החברה טענות בנוגע לעסקאות כדוגמת: "הלקוח הוא קבלן שמתעסק עם מספר לקוחות קבועים ומבצע עבודות לאנשים שונים. מקבל שיקים באופן תדיר. הלקוח לא נחשד ולא דווח מאחר שבעבר היו לו עסקאות העולות על הסף שדווחו"; "הלקוח מוכר כקבלן שמתחשבן עם לקוחותיו באופן יומי. הלקוח טען שהסכום שקיבל לידי בעסקה הראשונה אינו מספיק לצרכיו וביקש לבצע עסקה נוספת יום למחרת. הפעולה לא העלתה חשד מאחר שהלקוח דווח בעבר כאשר ביצע עסקה מעל לסף". לעניין פיצול עסקאות שנרשמו במהלך ימים עוקבים לאותו לקוח, כאשר לפחות אחת מהעסקאות מתחת לסף הדיווח, העלתה החברה טענות בנוגע לעסקאות, כדוגמת: "הלקוח מוכר כסוחר לפרטי נירוסטה ומתחשבן עם לקוחותיו על בסיס יומי. הלקוח לא העלה חשד מכיוון שבעסקה השנייה עבר את סף הדיווח ודווח כנדרש".

(ה) בהתייחס לממצאים שבסעיף 4(ב)(4) שלעיל, בעניין רישום עסקאות המערבות המחאות שמקורן מאותו חשבון בנק באופן מפוצל בין לקוחות שונים במהלך אותו יום עסקים, טענה החברה טענות בנוגע לעסקאות, כדוגמת: "הלקוח הינו סוחר ובעלים של [REDACTED] שמתעסק עם מספר לקוחות. הלקוח ביקש לבצע את העסקה מכיוון שהיה צריך כסף, בעסקה השנייה הגיע מר [REDACTED] וביקש לפרוע שיק יחיד. לא עלה חשד מכיוון שסכום העסקאות עבר את הסף ונכנס לרשימת הדיווחים. הסכומים שונים בתכלית, בעסקה הראשונה העצמית סכום גדול שדווח ובעסקה השנייה מדובר היה בשיק בודד שהמושך אישר שזה השיק שלו"; "הלקוח הוא עורך דין שקיבל שיקים מלקוחות וביקש לפרוע אותם

מדינת ישראל

רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

מכיוון שהיה צריך כסף לצרכיו. לא העלה חשד מכיוון שעבר את סף הדיווח ונכנס לדיווחים. העסקה של הלקוח [REDACTED] היא עסקה עצמית ונבדלת מהעסקה של [REDACTED] שהגיע עם שיקים נוספים. התשלום בוצע עבור כל אחד בנפרד."

(ו) בהתייחס לממצאים שבסעיף 4(ב)5 שלעיל, שעניינם עסקאות בהן נראה כי מבקש השירות אינו מקבל השירות, נטען כי מדובר בלקוחות מוכרים לעוסק והם אלו מקבלי השירות. כן צוין כי במידת הצורך יוגשו תצהירים מטעמם.

(ז) בהתייחס לממצאים שבסעיף 4(ג) שלעיל, שעניינם הפרת חובת הרישום והדיווח על פרטי זיהוי בהתאם לסעיף 3(א) לצו, ציינה החברה בתשובתה לטיוטת דוח הביקורת כי סעיף זה עודנו נמצא בטיפול וכי בשל סד הזמנים להגשת התייחסות מוגשת תגובתו ללא התייחסות לסעיף זה.

(ח) בהתייחס לממצאים שבסעיף 4(ד) שלעיל, שעניינם אי כלילת פרטי הדיווח הנדרשים לפי סעיף 9 לצו:

- ביחס לעסקאות ללא תעודת זהות: נטען כי סעיף זה עודנו בטיפול נוכח סד הזמנים להגשת תגובה.
- ביחס לעסקאות ללא תאריך לידה: החברה צירפה כרטסת הכוללת את פרטי תאריך הלידה.
- ביחס לעסקאות ללא ציון פרטי המין: החברה צירפה כרטסת הכוללת את פרטי המין.
- ביחס לעסקאות ללא כתובת מלאה: החברה ציינה כי סעיף זה עודנו בטיפול וכי בשל סד הזמנים להגשת התייחסות מוגשת תגובתו ללא התייחסות לסעיף זה.
- ביחס לעסקאות ללא מספר טלפון תקין: החברה טענה כי סעיף זה עדיין בטיפול וכי בשל סד הזמנים להגשת התייחסות מוגשת תגובתו ללא התייחסות לסעיף זה.

(ט) החברה טענה כי ממצאי הביקורת מתייחסים לתקופות רחוקות, בין אפריל 2015 לדצמבר 2016, כאשר טיוטת דוח הביקורת נשלחה לחברה בשנת 2019. נטען כי אילו היה מדובר בהליך אזרחי ניתן היה לטעון כי דיני ההתיישנות חלים במקרה זה. כן נטען כי חל שיהוי שאינו סביר בין מועד הביקורת למועד הזימון לוועדה, וכי חלוף הזמן פגע ביכולתה של המפרה לכאורה בהבאת ראיות וכן הוביל להסתמכות של החברה על כך העניין הסתיים. עוד נטען כי בעקבות הזמן שחלף לא חלה על החברה חובת שמירת מסמכים ואלו לא נמצאים ברשותה. עוד צוין ב"כ החברה כי מסמכים משנת 2015 כבר לא צריכים להישמר ברשות החברה וכי חלוף הזמן פגע ראייתית בחברה.

(י) החברה טוענת כי חלק נכבד מההפרות הן טכניות, למשל, הפרה בגין מספר טלפון חסר בדיווח.

מדינת ישראל

רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

- (יא) החברה מבקשת להתחשב במצבה הנוכחי ובכך שהינה מפרנסת עשרות משפחות, החברה עדיין בתהליך התאוששות מנזקי הקורונה שבה היקף פעילותה הצטמצם באופן משמעותי, מה גם שהטלת עיצום כספי במצב הנתון על המפרה, עלול לערער את יציבותה ולהביא לחדלות פירעון שלה ובכך לפגוע באינטרסים של צדדים שלישיים המסתמכים על החברה.
- (יב) החברה ציינה את שיתוף הפעולה בגילוי ההפרה ותוצאותיה, לצד הפעולות הנמרצות בהן נקטה לתיקון הליקויים שהתגלו. בכלל זה, הדגישה שמדובר בהפרה ראשונה של החברה בכל שנות פעילותה, שאינה נמשכת, ושנעשתה בתום לב. המפרה מבקשת שלא להטיל עיצום כספי על החברה ולחילופין, להתחשב בכל האמור לעיל בקביעת העיצום.

6. החלטת הוועדה:

לאחר בחינת ממצאי דוח הביקורת וכלל טיעוניה של המפרה לכאורה קובעת הוועדה כי במסגרת פעילותה הפרה החברה את הוראות החוק והצו, כמפורט להלן:

(א) לעניין ההפרות המפורטות בסעיף 4(א) לעיל, שעניינן היעדר דיווח על 1,649 עסקאות בסכום כולל של 271,562,701 ₪ לפי סעיף 8(א) לצו, הוועדה דוחה את טענות החברה וקובעת כי החברה הפרה את הוראות הצו. החברה לא הציגה אסמכתאות לתקלה טכנית בעטיה לא בוצעו דיווחים ובכל מקרה, האחריות לביצוע הדיווחים בצורה תקינה מוטלת על החברה. הוועדה מדגישה כי על נותן השירות החובה לוודא כי הוא מקיים את חובות הצו כראוי והוא איננו יכול להסתתר מאחורי טענות על ליקויים טכניים, טעויות אנוש או אי ידיעת החוק. ראו בעניין זה ע"פ 3395/06 מאיר כהן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 30.4.07). החברה הגישה דיווחים מתקנים ביום 30.3.2017 בנוגע לחודשים נובמבר-דצמבר 2015 ואוגוסט-דצמבר 2016, וביום 14.7.2019 בנוגע לחודשים ינואר עד אפריל 2016 ויולי 2016. יודגש כי ישנה חשיבות לביצוע הדיווחים במועד ובסמוך לביצוע העסקאות. יחד עם זאת, במסגרת השיקולים לקבלת החלטה באשר לגובה העיצום, הוועדה תשקול את פעולות החברה לתיקון הליקויים לצד העובדה שלא התקבלו דיווחים עבור חודשים ינואר-פברואר 2017 (לא נכללו בתקופת הביקורת) דבר המעיד על העדר המחויבות של החברה לעמידה בהוראות הדין.

(ב) באשר להפרות המפורטות בסעיף 4(ב)(1) עד 4(ב)(4) לעיל, שעניינן היעדר דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון על פעולות הנחזות להיות בלתי רגילות בהתאם לסעיף 8(ב) לצו, הוועדה דוחה את טענות החברה וקובעת כי החברה הפרה את הוראות הצו. החברה טענה טענות כלליות ללא ממצאים ואסמכתאות מזמן אמת התומכים בהן. בעש"א 15-07-48825 בנק לאומי לישראל בע"מ נ' ועדה להטלת עיצום כספי לעניין תאגידים בנקאיים (להלן – ערעור בנק לאומי), דחה בית המשפט את טענת הבנק כי ערך בירור ושוכנע שהפעולות הנדונות אינן בלתי רגילות, שכן לא הציג תיעוד הולם למהלכי הבירור ולמסקנותיהם. בהחלטתו קבע בית המשפט שהיה על הבנק להציג אסמכתאות מזמן אמת שתומכות את החלטתו שלא לדווח. מעבר לכך, טענות החברה כי מדובר בחברה מוכרת או כי מדובר

מדינת ישראל רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

בלקוח שדיווח בעבר, אינן מספקות הסבר לכך שמדובר בפעולות שאינן נחזות כפעולות בלתי רגילות. בהחלטה בערעור בנק לאומי, דחה בית המשפט את טענת הבנק לפיה היכרות עם הלקוח מייתרת את חובתו בבירור פרטים לגבי פעולות המעוררות חשד. בהתייחס לטענת המפר כי פיצול עסקאות כאשר אחת מהעסקאות דווחה בדיווח רגיל, לא מעורר חשד לפעילות בלתי רגילה, קובעת הוועדה שאין בדיווח על פעולה אחת כדי לאיין את החשש מניסיון להימנע מדיווח באשר לשאר הפעולות. תכליתה ומהותה של חובת הדיווח מכוח סעיף 8(א) שונה מזו של סעיף 8(ב). אין בלשון הצו כדי להעיד על כך שדיווח על פעולה מסוימת כדיווח רגיל פוטרת מדיווח בגין אותה עסקה כדיווח בלתי רגיל (ראו בעניין זה עש"א 8646-04-11 **פאי שילת נ' יו"ר הוועדה** (פורסם בנבו, 5.8.12):

*"משכך, ונוכח תכליתו של החוק ומרכזיותו של מערך הדיווח כתשתית בלתי
אין במאבק בהלבנת ההון, פרשנותו הנכונה של צו נותני שירותי המטבע היא,
לדעתי, כי דיווח על פעולה רגילה מכוח ס' 6(א) לצו אינו פוטר את נותן שירותי
המטבע מחובתו לדווח על הפעולה כבלתי רגילה, כאשר מתקיימים בה התנאים
הקבועים בס' 6(ב) לצו."*

(ג) בהתייחס להפרות המפורטות בסעיף 4(ב)5) לעיל ושעניינן עסקאות בהן נראה כי מבקש השירות אינו מקבל השירות, החברה לא הציגה אסמכתאות כלשהן בעניין זה התומכות בטענותיה, על אף ההזדמנות לעשות כן.

(ד) יצוין כי ישנו מספר רב של עסקאות הנחזות להיות בלתי רגילות שלא דווחו בהתאם לסעיף 8(ב) לצו באופן המעיד על כך שהחברה לא הפעילה מנגנוני בקרה וניטור אפקטיביים לצורך זיהוי עסקאות הנחזות להיות בלתי רגילות.

(ה) הפסיקה עמדה זה מכבר על חשיבותה של חובת הדיווח וקבעה כי מדובר בחובה שעומדת בבסיס תכליתו של חוק איסור הלבנת הון ולא בחובה טכנית פרוצדורלית. הדיווח הוא אחד הכלים העיקריים במאבק בתופעות של הלבנת הון ומימון טרור. חובה זו נועדה לסייע לגורמי האכיפה להתחקות באופן אפקטיבי אחר המקור של כספים שמקורם בפשיעה או שנועדו למימון טרור. הפרות חובות הדיווח מקשות על איתור העברות הכספיים החשודות ובכך חותרות תחת עבודת רשויות האכיפה ומימוש תכלית החוק. עמד על חשיבותן של חובות הדיווח כבוד השופט חשין, בע"א 9796/03 **שם טוב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נט(5) 397 (2005), בפסקה 26:

*"על חשיבותה של חובת הדיווח כנדבך מרכזי במלחמה בהון השחור יעיד
הטיפול הדקדקני והנרחב בה בחוק, ובעקבות החוק – בהקמת מנגנון הדיווח
אשר הוקם. אכן, הדיווח הוא אמצעי ולא מטרה, אך המדובר הוא באמצעי אשר
בלעדיו ייגרע עיקרו של החוק ... טול מחוק איסור הלבנה את חובת הדיווח –*

מדינת ישראל רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

ונטלת ממנו את נשמתו"¹.

(ו) באשר להפרות המפורטות בסעיף 4(ג) לעיל ושעניינן אי רישום כתובת מלאה בהתאם לחובת רישום ודיווח של פרטי זיהוי לפי סעיף 3(א) לצו, הוועדה קובעת כי החברה הפרה את הוראות הצו בעניין זה. עד למועד זה לא הוצגו לוועדה אסמכתאות בדבר רישום בעניין זה, על אף שחלף זמן ממועד הגשת תגובת החברה במסגרתה טענה החברה כי בשל דוחק הזמנים תגובתה מוגשת ללא התייחסות לסעיף זה. הוועדה סבורה, כי לא מעטים המקרים בהם דווקא הנתונים הטכניים מספקים את המידע המכריע ליצירת התמונה הכוללת. סוגיה זו נדונה ברע"א 18286-10-10 יו"ר הוועדה להטלת עיצום כספי לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 נ' ירון בן עמי (פורסם בנבו, 23.8.2011), שם נקבע:

"חובת הזיהוי חיונית, מטבע הדברים, על מנת להתחקות אחר מבצעי הפעולות. חובת האימות נועדה, בין היתר, להקשות על זיופים והתחזות ולאמת את הזיהוי. על מנת שניתן יהיה לבקר באופן אפקטיבי את נותני השירותים, ולוודא שהם אכן פועלים כמצוות הצו ומבצעים הן את פעולת הזיהוי והן את פעולת האימות נדרש שימור מלא של מסמכי הזיהוי והאימות."

(ז) באשר להפרות המפורטות בסעיף 4(ד) לעיל ושעניינן פרטים חסרים בדיווחים לפי סעיף 9(3), הוועדה קובעת כי החברה הפרה את הוראות הצו בעניין זה. הוועדה דוחה את הטענה כאילו מדובר בפרטים טכניים. פרטים אלה מהווים חלק אינטגרלי ממשטר המאבק בהלבנת הון במדינת ישראל שאם לא כן המחוקק לא היה רואה צורך לחייב את נותני השירות בתיעודם. מעבר לכך, ככלל, משנקבע בחוק אילו פרטים על נותן השירות לדווח הוא מחויב לעשות זאת. לגופו של עניין, פרטים חסרים בדיווחים יוצרים דיווחים שאינם מציגים את התמונה המלאה וכל פרט הנדרש בדיווח הוא משמעותי לצורך השגת תכליות הדיווח.

(ח) לאור טענת המפרה בדבר שיהוי בהליכי הביקורת, פנתה הוועדה ליחידת הפיקוח לצורך בירור הטעמים להתמשכות הליכי הביקורת, ומבדיקה זו עולה כדלקמן:

[REDACTED]

(2) החברה ביקשה מספר ארכות להגשת התגובה לדוח הביקורת וכן ביקשה לדחות מועד זימון לוועדה, על כן, חלק מן הזמן שחלף נובע גם מבקשותיה אלו.

יחד עם זאת, בקביעת גובה העיצום התחשבה הוועדה בזמן שחלף ממועד ביצוע ההפרות.

¹ להרחבה בעניין המסגרת הנורמטיבית ראו ברע"א (י-ם) 18286-10-10 יו"ר הוועדה להטלת עיצום כספי נ' ירון בן עמי (פורסם בנבו 23.08.11) בפסקאות 11-12 לפסק הדין, וכן ברע"א (י-ם) 28818-04-13 יוסי בזוב נ' הוועדה לעיצום כספי - משרד האוצר (פורסם בנבו 21.10.13) בפסקאות 2-3 לפסק הדין.

מדינת ישראל

רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

(ט) לעניין טענת החברה בדבר קשיים ראייתיים בהם היא נתקלה בשל חלוף הזמן ממועד ביצוע ההפרות, הרי שבהתאם לסעיף 13(ו) לצו על החברה לשמור פרטי זיהוי ומסמכי זיהוי למשך שבע שנים מתום השנה שבה ניתן השירות. נוסף על האמור, טענתה בעניין אי שמירת מסמכים רלוונטיים אינה ברורה שכן החל משנת 2016 החברה יודעת כי מתנהל הליך ביקורת ביחס לשנים 2015-2016 ולכן, אף אם חלפו שבע שנים בהתייחס לממצאים משנת 2015, היות שהחברה יודעת כי מתקיים הליך ביקורת ביחס לשנים אלו בוודאי שעליה לשמור את המסמכים עד לסיום הליך הביקורת, קל וחומר כאשר זומנה לדיון בוועדה בשנת 2022. טענה לטיפול אחר במסמכים מצד החברה על אף התנהלות הליך הביקורת גובלת בחוסר תום לב. מה גם, שחלק מן הזמן שחלף נובע מארכות ודחיות שביקשה החברה.

(י) בהתאם לסעיף 14(א) לחוק, רשאית הוועדה להטיל על מפרים בכל הפרה לפי סעיף 7 לחוק עיצום כספי בשיעור שלא יעלה על פי עשרה מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 ומחצית או רבע מסכום זה בהתקיים הנסיבות שמפורטות בתקנה 11 לתקנות איסור הלבנת הון (עיצום כספי), התשס"ב-2001 (להלן – **תקנות עיצום כספי**).

(יא) הוועדה פועלת לפי אמות המידה להטלת עיצום הקבועות בתקנה 9 לתקנות עיצום כספי, ולפיכך התחשבה בהיקפן של ההפרות ואופיין, על רקע נסיבות המקרה בכללותן, כפי שפורטו לעיל. הוועדה התחשבה כשיקול לחומרא בהיקף ההפרות, בהדגישה את החשיבות שבקיום החובות על מנת למנוע ניצול לרעה של נותני שירותים פיננסיים למטרות של הלבנת הון ומימון טרור. בנוסף הוועדה הביאה כשיקול לחומרא את העובדה שלא התקבלו דיווחים עבור חודשים ינואר-פברואר 2017 (לא נכללו בתקופת הביקורת) דבר המעיד על העדר המחויבות של החברה לעמידה בהוראות הדין.

הוועדה שקלה לקולא את שיתוף הפעולה של העסק, האמצעים שנקט לתיקון הליקויים שהתגלו במהלך הביקורת, וכן את הזמן שחלף ממועד ביצוע ההפרות.

(יב) לנוכח האמור, החליטה הוועדה להטיל על המפרה עיצום על סך של 367,000 ₪.

(יג) על פי הוראת סעיף 17 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, יש לשלם סכום זה בתוך 30 יום מיום מסירת הדרישה.

(יד) כמו כן, למפר זכות ערעור על החלטת הוועדה בפני בית משפט שלום תוך 30 ימים מיום מסירת הדרישה לתשלום העיצום הכספי.

מדינת ישראל
רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

על החתום:

אסף נחמני, חבר

עילית אוסטרוביץ-לוי, חברה

עמית גל, יו"ר